
Den nye oljen

Anne Magrethe Brigham (Ruralis)

og

Jonathon W. Moses (NTNU)

«Er det rimelig å forvente at de nye sektorene kan frembringe grunnrente og medfølgende skatteinntekter på linje med de som Norge har hatt fra oljevirksomheten?»

Den nye oljen

Anne Margrethe Brigham
Seniorforsker, Ruralis
maggi.brigham@ruralis.no

Jonathon W. Moses
Professor, ISS/NTNU
jonathon.moses@ntnu.no

Sammendrag

I fremtiden vil Norges økonomi måtte bli mindre avhengig av petroleum både fordi det er en ikke-fornybar ressurs, og på grunn av at vi må slutte å bidra til klimaendringer. Norske myndigheter har derfor begynt å søke aktivt etter et grønnere grunnlag for vår økonomiske fremtid, og bioøkonomien og fornybar energi ansees å være attraktive alternativer. Denne artikkelen ser på hvordan forvaltningen av sentrale naturressurser påvirker mulighetene til å finansiere den fremtidige norske velferdsstaten. For å gjøre dette sammenligner vi forvaltningsregimet som brukes for olje med dem som brukes på vind- og vannkraft, havbruk og bioprospektering. De ulike regimene spiller en avgjørende rolle for størrelsen på og skattingen av grunnrenten som ressursene frembringer. Resultatet av vår kartlegging viser at det har vært et brudd i forvaltningstradisjonen for naturressurser. Myndigheten har valgt bort de suksessfulle forvaltningsregimene fra vannkraft og petroleum, og erstattet dem med regimer som verken kan sikre tilsvarende offentlig kontroll eller grunnrentebeskatning av vindkraft, havbruk og bioprospektering. Vi konkluderer med at dagens forvaltningsregime overfor disse sektorene ikke kan bidra til en offentlig rikdom som kan måle seg med den vi har blitt vant til fra oljen.

Nøkkelord

Grunnrente, naturressursforvaltning, fornybar energi, havbruk, bioprospektering

Abstract

Norway's future economy will depend less on petroleum. There are at least two reasons for this: petroleum is a non-renewable resource, and the need to limit climate change. For these reasons, the Norwegian authorities are seeking out greener opportunities in the fields of bioeconomy and renewable energy. This article considers how the management of key natural resources affects the opportunities available for funding Norway's welfare state in the future. To do this, we compare the regime used to manage petroleum with those used on wind and hydropower, aquaculture and bioprospecting. The different management regimes play a decisive role in determining the size and scope for taxation of the resource rent that these resources produce. Our analysis shows a break in the Norwegian management tradition for natural resources. The government has opted out of the successful management regimes for hydropower and petroleum and replaced them with regimes that can neither ensure public control nor taxation of the resource rent from wind power, aquaculture and bioprospecting. We conclude that the current management regimes in these sectors cannot contribute to a level of public wealth that can match the one that Norway has become accustomed to from oil.

Keywords

Resource rent, renewable energy, aquaculture, bioprospecting, natural resources

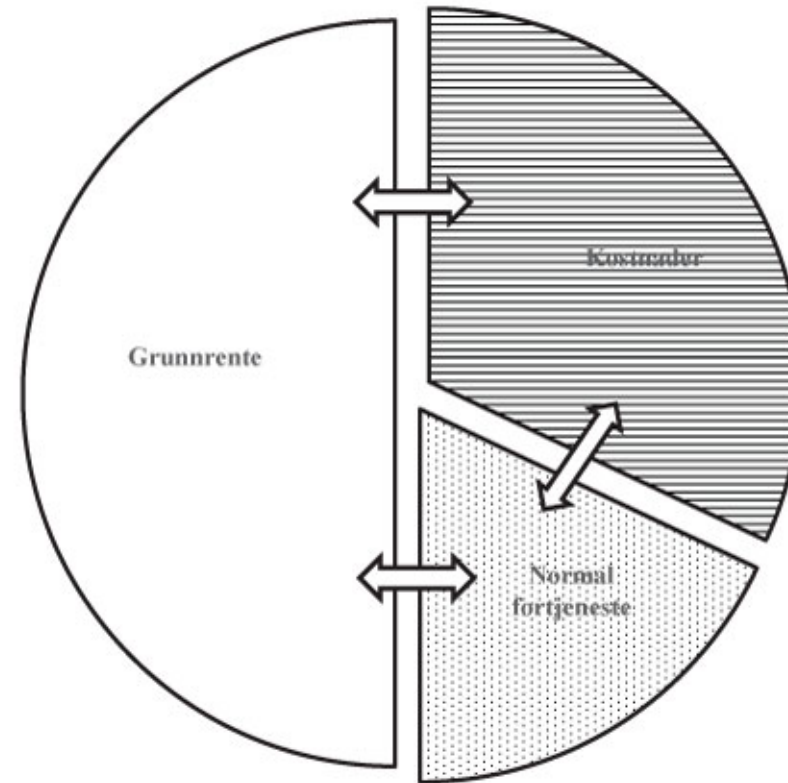
Grunnrente fra:

- Olje
- Vind- og vannkraft
- Havbruk
- Bioprospektering

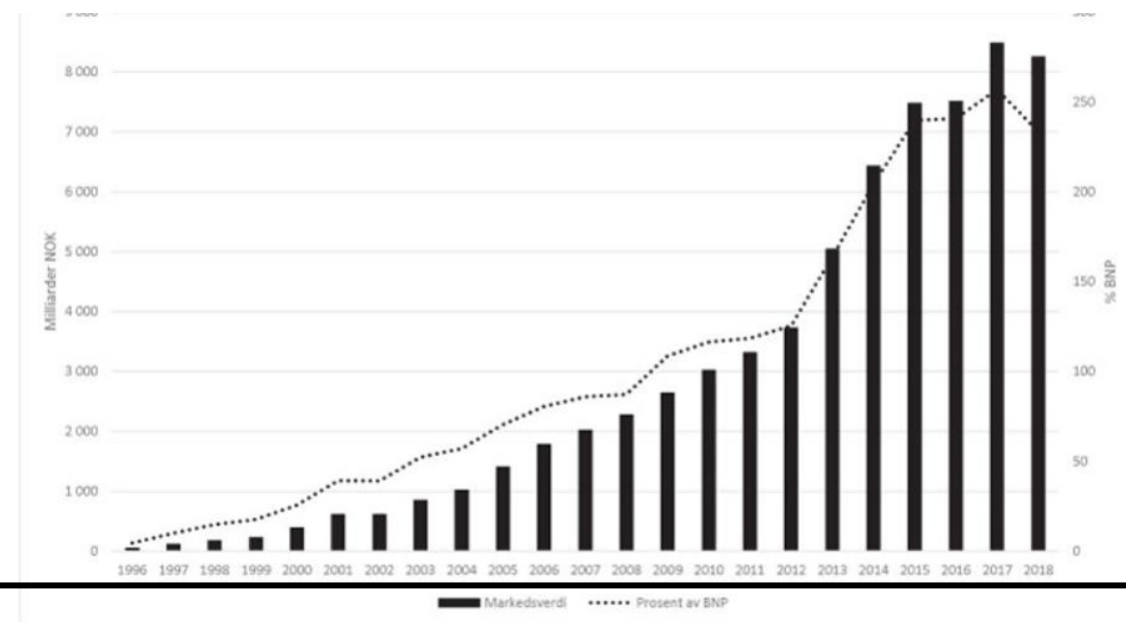
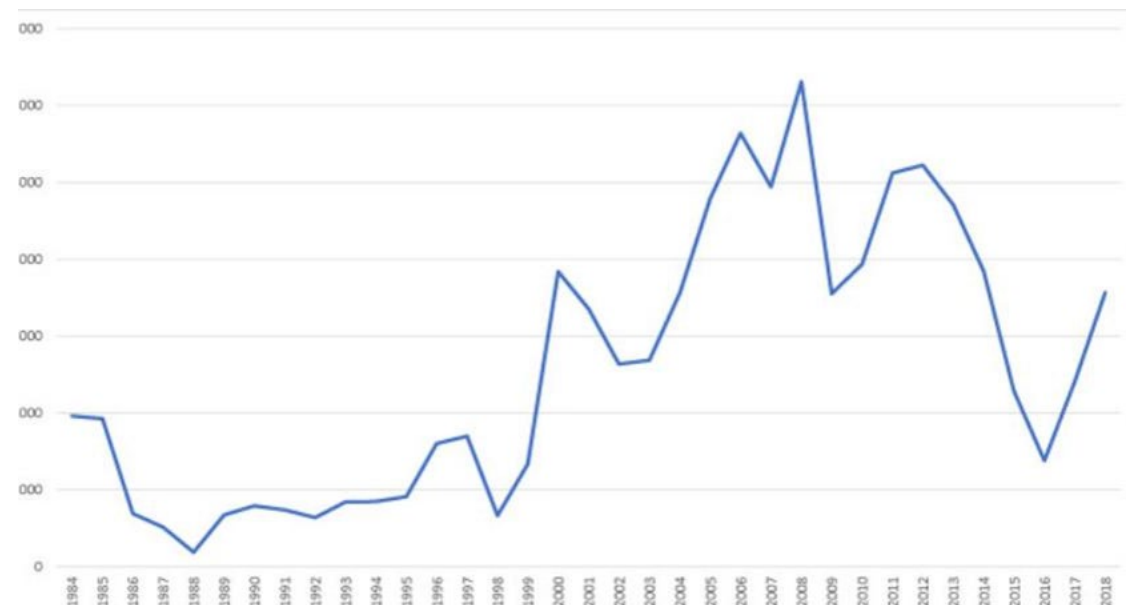
Men også LCP/Government
Take

Grunnrente

Grunnrente er en ekstraordinær verdi avledet fra å utnytte en naturressurs, og den måles ved å trekke alle kostnader samt en normal fortjeneste fra inntektene.

Olje

Grunnrente

utvinning av råolje og naturgass

akvakultur

kraftproduksjon

0 100 000 200 000 300 000 400 000

Millioner 2018-kr

■ 2018 ■ 2017 ■ 2016

Konklusjonen

Resultatet av vår kartlegging viser at det har vært et brudd i forvaltningstradisjonen for naturressurser. Myndigheten har valgt bort de suksessfulle forvaltningsregimene fra vannkraft og petroleum, og erstattet dem med regimer som verken kan sikre tilsvarende offentlig kontroll eller grunnrentebeskatning av vindkraft, havbruk og bioprospektering. Vi konkluderer med at dagens forvaltningsregime overfor disse sektorene ikke kan bidra til en offentlig rikdom som kan måle seg med den vi har blitt vant til fra oljen.
